

Välfärdsområdesstyrelsen 29.01.2024 § 7

§ 7

Utlåtande till social- och hälsovårdsministeriet om ändringar i lagen om behandling av kunduppgifter inom hälsovården samt i lagen om Institutet för hälsa och välfärd

Beredning och upplysningar (fornamn.efternamn@luvn.fi):
Kuukka Tommi
Kojo-Pulkkinen Anna

Beslutsförslag

Välfärdsområdesdirektör Svahn Sanna

Välfärdsområdesstyrelsen beslutar att lämna följande utlåtande till social- och hälsovårdsministeriet om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården och av § 2 i lagen om Institutet för hälsa och välfärd:

Västra Nylands välfärdsområde anser att flera av förslagen som presenteras i propositionen är bra. Välfärdsområdet betonar dock att de övergångsperioder som föreslås i propositionen när det gäller riksomfattande informationssystemtjänster för socialvårdens klienthandlingar samt anslutningsskyldigheten till Kanta-tjänsterna för offentliga och privata tjänstetillhandahållare inom socialvården är otillräckliga ur Västra Nylands välfärdsområdes synpunkt. Västra Nylands välfärdsområde föreslår att övergångstiderna som gäller registrering av socialvårdens klienthandlingar i de riksomfattande informationssystemtjänsterna samt för anslutningsskyldigheten till Kanta-tjänsterna ska förlängas med två (2) år för varje övergångstid.

Tidsfristerna bör skjutas upp så att förändringarna kan genomföras inom välfärdsområdet på ett planerat och kostnadseffektivt sätt. Om tidsfristerna inte skjuts upp, kan Västra Nylands välfärdsområde tvingas vidta dyra utvecklingsåtgärder av klientinformationssystem som eventuellt kommer att avvecklas från Västra Nylands välfärdsområdes användning. I värsta fall kan projekten för införande av de nya system som valts i upphandlingen av Västra Nylands välfärdsområdes klient- och patientinformationssystem försinkas.

Dessutom vill Västra Nylands välfärdsområde framföra att den föreslagna ändringen i rätten för en socialarbetare inom social- och hälsovården att få uppgifter kan stödjas, men lagstiftningen som gäller socialarbetet inom hälsovården borde preciseras.

Välfärdsområdet vill även understryka att de kommande EHDS-förordningarna och deras påverkan borde tas i beaktande i reformen av kunduppgiftslagen.

Behandling

Chefen för kontaktytor Österman avlägsnade sig från sammanträdet under behandlingen av detta ärende kl. 13.31.

Beslut

Välfärdsområdesstyrelsen godkände beslutsförslaget enhälligt.

Redogörelse

Social- och hälsovårdsministeriet har den 13 december 2023 begärt ett utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården och § 2 i lagen om Institutet för hälsa och välfärd.

Bakgrund

I propositionen föreslås det att lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården och lagen om Institutet för hälsa och välfärd ändras.

Enligt propositionen ska övergångsperioderna som gäller de riksomfattande informationssystemtjänsterna justeras. Det föreslås också att yrkesutbildade personer inom socialvården som är verksamma inom hälso- och sjukvården ska ha rätt att få tillgång till Folkpensionsanstaltens förmåsuppgifter. I lagarna görs även vissa korrigeringar av teknisk natur.

Övergångsbestämmelser

Lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (703/2023, kunduppgiftslagen) godkändes i riksdagen under våren 2023 och trädde i kraft den 1 januari 2024. Lagen innehåller bland annat bestämmelsen i lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården (784/2021) som gäller de riksomfattande informationssystemtjänsterna (nedan Kanta-tjänsterna) samt bestämmelser om övergångsperioder, under vilka socialvårdens tjänstetillhandahållare ska ansluta sig till och börja föra in sina klienthandlingar i Kanta-tjänsterna. Offentliga tjänstetillhandahållare och privata tjänstetillhandahållare som agerar på dess vägnar bör ansluta sig till informationsresursen för kunduppgifter inom socialvården senast den 1 september 2024. Registreringen av klienthandlingar som uppkommer i olika serviceuppgifter inom socialvården har delats in i faser genom övergångsbestämmelser.

Många välfärdsområden förbereder sig under hösten 2023 för upphandling av nya informationssystem. Detta innebär utmaningar framför allt för förverkligandet av anslutningsskyldigheten till socialvårdens Kanta-tjänster, eftersom upphandlingen och införandet av nya informationssystem kräver tid. Orimliga kostnader enligt regeringsprogrammet kan undvikas genom att inte kräva att välfärdsområden inför nya funktioner (såsom anslutning till Kanta-tjänsten) i informationssystem som kommer att avvecklas.

I propositionen föreslås det flera ändringar i lagens paragraf om övergångsbestämmelser (102 §):

4 mom. i paragrafen motsvarar den nuvarande paragrafens 5 mom. om övergångsperioden som gäller skyldigheten inom socialvården att ansluta sig som användare av Kanta-tjänsterna. Det föreslås att anslutningsskyldigheten för offentliga tjänstetillhandahållare skjuts upp med sex månader, det vill säga den nya övergångsperioden skulle pågå till den 1 mars 2025. Dessutom föreslås det att momentet bör förtydligas så att tillståndet för utlämnande ska tas i bruk senast när tjänstetillhandahållaren inom socialvården ansluter sig till den riksomfattande informationsresursen för kunduppgifter. Även arkivering av sådana uppgifter i förvaringstjänsten för loggregister som gäller utlämnande av information (§ 70) skulle genomföras från och med anslutningen till Kanta-tjänsten.

6 mom. i paragrafen motsvarar den nuvarande paragrafens 7 mom. som gäller tidsfristerna för tjänstetillhandahållare inom socialvården för att föra in klienthandlingar till Kanta-tjänsterna. Från momentet tas bort 1 punkten om tidsfristen för att föra in handlingar som uppkommer i serviceuppgifter inom barnskyddet och skolkuratorstjänster. Tidsfristen har varit den 1 mars 2025, och det föreslås inte att den ändras. Sålunda ska handlingarna föras in enligt tidtabellen för anslutningsskyldigheten. Som ny tidsfrist för att föra in handlingar som uppkommer i samband med serviceuppgifter för äldre föreslås den 1 september 2025, det vill säga att arkiveringen av handlingarna skulle inledas i samma tidsschema som för handlingar som uppkommer i serviceuppgifter inom funktionshindersservicen.

Rätt för en socialarbetare inom social- och hälsovården att få uppgifter

Socialarbetare som arbetar inom hälso- och sjukvården i välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen utför uppgifter som är en del av social- och hälsovårdstjänsternas helhet. Det handlar dock inte om serviceuppgifter inom socialvården i enlighet med socialvårdslagen, och därför har de inte rätt att få tillgång till uppgifter enligt kunduppgiftslagen. Socialarbetare inom hälsovården hjälper till exempel patienter med att ansöka om förmåner.

Fram till välfärdsområdenas start, det vill säga 31.12.2022, hade socialarbetare inom hälsovården tillgång till FPA:s tjänst för förmånsuppgifter. FPA har tidigare överlämnat uppgifter om förmåner för att kommuner och samkommuner ska kunna utföra sina lagstadgade uppgifter. Detta har skett på basis av 29 § 3 mom. (upphävd genom lag 907/2019), 20 § 1 mom. och 21 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000, klientlagen) samt § 14a i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992).

Med hjälp av tjänsten har socialarbetarna bland annat kunnat kontrollera vilka förmåner patienten får, information relaterad till förmånerna, beslut och beräkningar om utkomststöd samt andra förmåner som är har betalats eller ska betalas ut, till exempel läkemedelsersättningar, arbetslöshetsförmåner, pensioner, bostadsstöd och sjukdagpenning. När välfärdsområdena inledde sin verksamhet, överfördes de uppgifter som gav rätt att använda FPA:s tjänst för förmånsuppgifter till välfärdsområdena. Den ovan nämnda rätten till uppgifter enligt socialvårdens klientlag gäller bara socialvårdens verksamhet. Det finns ingen rätt till uppgifter i lagstiftningen när det enbart handlar om en tjänstetillhandahållare som har organiseringsansvar för hälsovården. Om det inte finns någon laglig grund för rätten till information, kan olika förmåns- och klientuppgifter fås med patientens samtycke, om patienten är kapabel att fatta beslut om att ge sitt samtycke eller om hen har en laglig företrädare som kan ge samtycket. I detta fall måste uppgifterna begäras separat från FPA. Detta är ett långsamt och resurskrävande förfarande även för FPA, och motsvarar inte serviceverksamhetens behov ur något perspektiv.

Behörighet

Enligt 41 § 26 punkten i förvaltningsstadgan ska välfärdsområdesstyrelsen besluta om givande av utlåtanden i viktiga frågor som gäller hela välfärdsområdet.

Tilläggsmaterial

- Lausuntopyyntö luonnoksesta laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain muuttamisesta

För kännedom**Beslutshistoria**